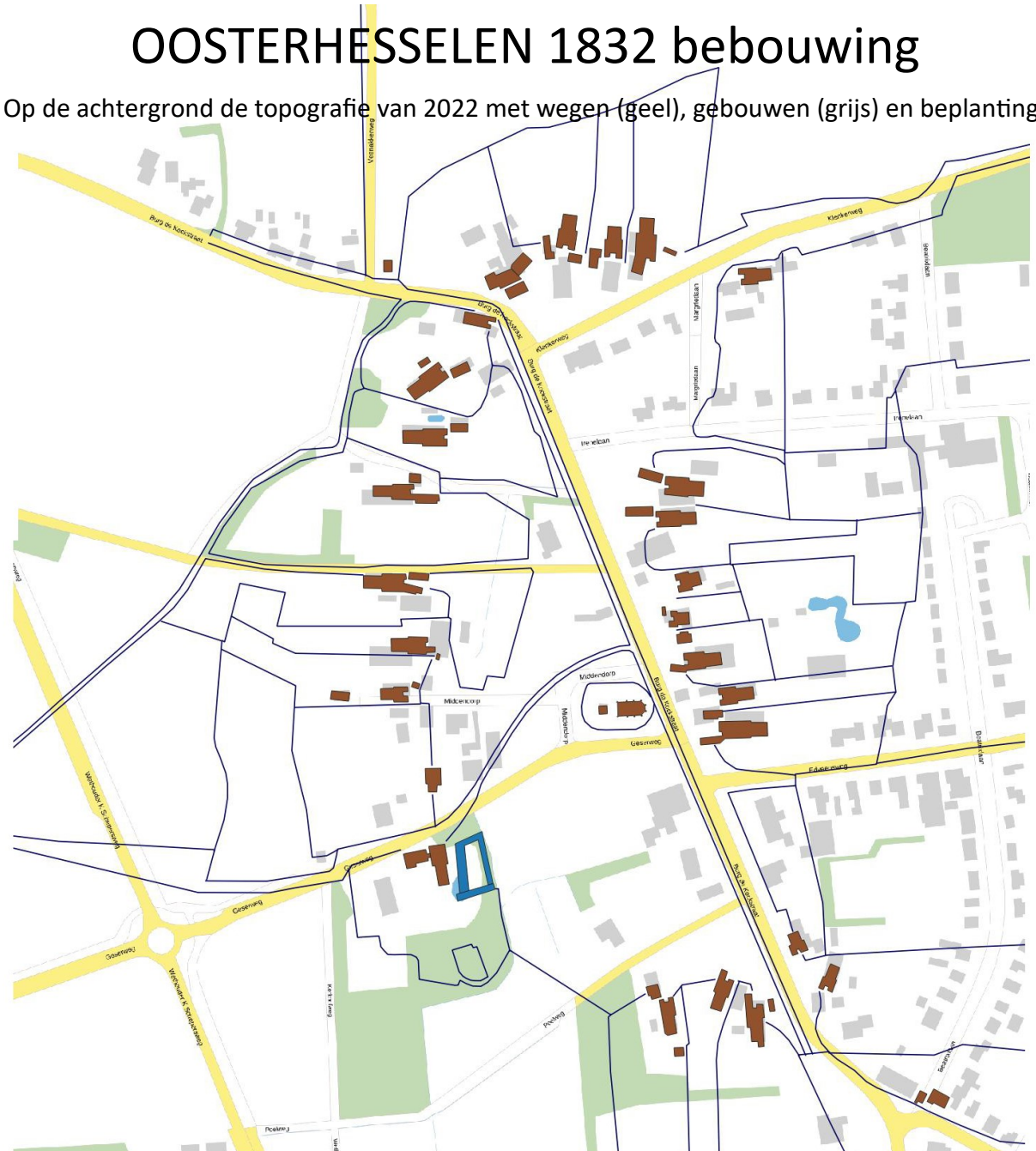

Als eerste overzicht de kadastrale kaart van 1832. Ingepast binnen de huidige topografie zie je de ligging van de gebouwen ten opzichte van de huidige bebouwing. Opvallend is de ovale, meer niervormige ligging van de oude gebouwen. 28 bewoonde gebouwen in 1832. En ook nu is op de meeste plaatsen al of niet vervangende nieuwbouw aanwezig. Wanneer we de kerk en de pastorie en kosterij buiten beschouwing laten dan zien we drie clusters bebouwing in 1832. Ten oosten van de kerk 7 gebouwen, in het zuiden 6 gebouwen en 13 gebouwen in het noordwesten. Omstreeks het jaar 950 moeten er 8 bedrijven van Saksische oorspronkelijke inwoners zijn geweest op grond van een schuldmuddenregister van de Bisschop van Utrecht. Omstreeks 1450 waren er op grond van een belastingregister 14 bedrijven in Oosterhesselen aanwezig. De namen van de belastingplichtigen van 1450 zijn bekend. De meeste van deze namen komen ook nog voor onder de eigenaren van 1832. Van 8 bedrijven in 950 via 14 in 1450 naar 28 in 1832 lijkt een normale ontwikkeling voor een Drents dorp in de middeleeuwen. De Franken hebben na de kerstening van de Saksen, na het jaar 800 kennelijk weinig grip op de bewoners van Oosterhesselen gekregen. Dat blijkt ook uit de geschiedenis van de kerk. Oorspronkelijk gingen (moesten) de Hesseliers naar Zweelo ter kerke. In 1335 is er voor het eerst sprake van een kerspel Oosterhesselen. De huidige kerk stamt uit begin 1400 en er zijn geen sporen van een oudere kerk ter plaatse gevonden. De vraag is nu: waar ligt de kern van het oude Saksische (Ooster) Hesselen van voor de komst van de Franken.. Na 1600 zijn diverse belastingen ingevoerd. Die belastingen werden ter plaatse geïnd door een belastinggaarder. Deze man volgde altijd dezelfde route en de namen in die registers staan dan ook in de volgorde van de bezochte bedrijven. Voor Oosterhesselen lag het vertrekpunt in het zuiden, bij het erve Seubering en liep dan linksom door het dorp. Door sloop en nieuwbouw werd de volgorde van de route aangepast, maar de route zelf bleef gelijk.

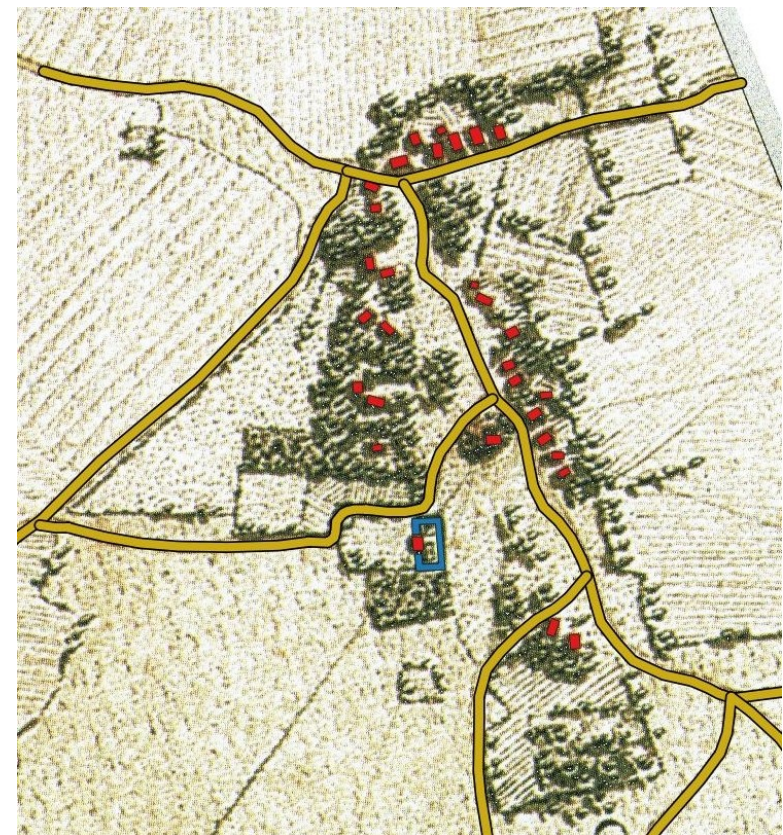
Op de achtergrond de topografie van 2022 met wegen (geel), gebouwen (grijs) en beplanting.

	Oosterhesselen middeleeuwen			
Gebouwen	Eigenaren 1832 sectie A blad 4 gebouwen			
volgnr	nummer	artikel	Naam	opmerkingen
1	921	17	wed Jan Draijers	huis
2	927	42	Roelof Jalving	kleermaker, huis
3	928/929	18	wed Harm Draaijers	huis en erf en schuur
4	911/912	109	Pastorie	huis en schuur
5	905	106	Lambert Oldenbandring	huis
6	895	69	Kosterij	huis
7	893	117	erven Schoenmakers	huis
8	889	106	Lambert Oldenbandring	huis
9	882	106	Lambert Oldenbandring	huis
10	878/879	104	wed Roelof Oldenbandring	huis en schuur
11	873	63	Jacob Kiers, landbouwer	huis
12	872	136	Albert Warsen, kuiper	huis
13	595	12	Engbert Bijleveld	huis, klompenmaker
14	513	84	Markgenoten	schuur
15	591/592	148	Thie Zwinderman	huis en schuur
16	580/1/2	108	Lambert Oldenbandring	huis en erf en schuren
17	577/578	146	Thie Zwinderman	huis en schuur
18	576	112	Alof Ottens en cons	huis
19	512	121	Jans Schuring Aalden	landb, huis
20	490	63	Jacob Kiers	landb, schuur
21	488	104	wed Roelof Oldenbandring	landb, huis
22	483/484	119	Jacob Schoenmakers en cons	landb, huis
23	482	8	wed Willem Boelken en cons	landb, huis, Diphoorn
24	479	67	Hendrik Koops en cons	landbouwer, huis
25	474/475	117	erve Schoenmakers	landbouwer, huis
26	473	146	Thie Zwinderman	landbouwer, huis
27	460	44	Hendrik Jalving	molenaar, huis
28	455	143	Albert Zeubering	kleermaker, huis
29	451	142	van der Wijck	landbouwer, huis
30	450	142	van der Wijck	landbouwer, huis

Toelichting op de kolommen van de tabel links.

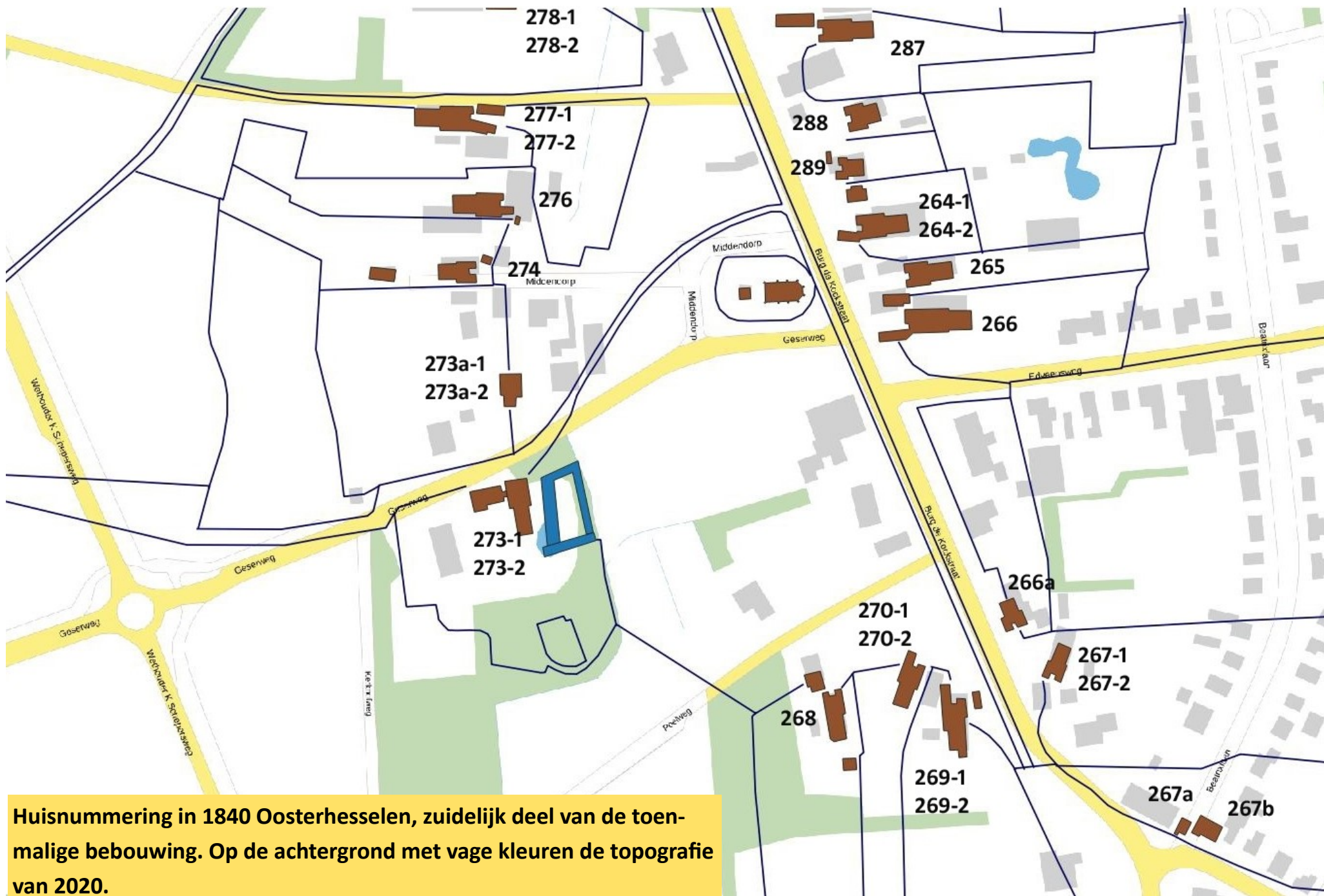
De gebouwen staan vermeld in de volgorde van de looproute van de belastinggaarder in de middeleeuwen. Daardoor is een vergelijking mogelijk met de volgorde van de overzichten die op de volgende pagina's staan. Het vertrekpunt is het Soeberinge erve, conform het overzicht in de publicatie van Redmer Alma, vermeld op de vorige pagina. De kolommen 2 en 3 geven het kadastrale perceelnummer van 1832 weer en het kadastrale artikel waarin u meer gegevens van het perceel kunt vinden. De kolom Naam is een verkorte weergave van de kop van het kadastrale artikel met de naam van de eigenaar van het zakelijk recht. In de kolom opmerkingen staat wat aanvullende informatie. Als bladvulling hieronder de kaart van 1773, waarop ik de gebouwen in rood wat duidelijker zichtbaar heb gemaakt.

Oosterhesselen 1840 bewoningsregister Hesselen					
huisnr	Naam	Voornaam	oud	geboorteplaats	beroep
264-1	Koops	Hendrik wednr	64	Zweelo	lb
	Sibring	Hendrik Kamping	38	Rolde	lb
	Koops	Wilhelmina	24	Zweelo	lb
	Sibring	Hendrik Koops	2	Oosterhesselen	
	Koops	Lammechien	21	Zweelo	werkbode
264-2	Hoving	Berend wednr	54	Emmen	lb
	Oldenhaven	Hillegonda Jansen	27	Oosterhesselen	lb
	Hoving	Klaas	15	Oosterhesselen	
	Hoving	Jans	7	Oosterhesselen	
	Hoving	Jans	7	Oosterhesselen	
	Hoving	Annechien	13	Oosterhesselen	
	Hoving	Jantien	11	Oosterhesselen	
	Hoving	Zwaantien	1	Oosterhesselen	
	Mulder	Jan	18	Sleen	werkbode
265	Schoemakers	Hendrik	61	Oosterhesselen	lb
	Schoemakers	Harm	58	Oosterhesselen	lb
	Schoemakers	Jacob	55	Oosterhesselen	lb
	Bloeming	Willemtien	19	Oosterhesselen	werkbode
266	Nijenbanning	Egbert	72	Oosterhesselen	lb
	Nijenbanning	Willem	41	Oosterhesselen	lb
	Hoving	Wemeltien	40	Emmen	lb
	Nijenbanning	Thie	14	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Klaas	13	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Egbert	11	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Gerrit	7	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Jantien	9	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Geessien	5	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Grietien	3	Oosterhesselen	
	Nijenbanning	Klaas	39	Oosterhesselen	lb
	Nijenbanning	Jan	37	Oosterhesselen	lb
	Jansen	Annechien	23	Oosterhesselen	werkbode

Op deze en de volgende pagina's een overzicht van de bewoners van Oosterhesselen in 1840. De bedoeling was om een overzicht van 1832 te maken zodat behalve de eigenaren van de panden op de vorige pagina, ook de bewoners van de panden op hetzelfde moment getoond konden worden. Maar de gemeente Oosterhesselen is pas in 1840 begonnen met het systematisch vastleggen van de bewoners per pand. De gegevens zijn vermeld per huisnummer. Wanneer een huis bewoond wordt door meer dan één huishouding, dan is dat apart aangegeven. De namen staan vermeld zoals deze door de gemeentelijke ambtenaar zijn opgeschreven. In enkele gevallen blijkt dit af te wijken van de vermelding in andere gemeentelijke registers. De huisnummering in Oosterhesselen begint met het nummer 264. Dat is de woning schuin links tegenover de kerk aan de oostzijde van de straat. De nummering loopt dan door naar het zuiden en springt na de laatste woning aan de oostkant over naar de westkant en volgt dan weer de route van de belastinggaarder uit vorige eeuwen. Op de volgende pagina een kaartje met de huisnummering in 1840 van het zuidelijk deel van Oosterhesselen en op een latere pagina het noordelijk deel. In de reeks ontbreken enkele nummers. Vermoedelijk panden zonder woonbestemming.

Huisnummering in 1840 Oosterhesselen, zuidelijk deel van de toenmalige bebouwing. Op de achtergrond met vage kleuren de topografie van 2020.

266a	Jalving	Hendrik	51	Oosterhesselen	molenaar
	Keen	Lammechien	41	Oosterhesselen	
	Jalving	Jan	15	Oosterhesselen	
	Jalving	Marchien	19	Oosterhesselen	
	Jalving	Zwaantien	17	Oosterhesselen	
	Jalving	Roeloffien	13	Oosterhesselen	
267-1	Seubring	Albert wednr, 2e huw	52	Oosterhesselen	kleermaker
	Seubring	Roelof	10	Oosterhesselen	
	Seubring	Klaas	0	Oosterhesselen	
	Seubring	Hillechien	21	Oosterhesselen	
	Seubring	Jantien	6	Oosterhesselen	
	Seubring	Roeloffien	3	Oosterhesselen	
	Akkerstaf	Steven	19	Veldhuizen Dld	kleermakersknecht
	Jansen	Martinus	19	Koevorden	kleermakersknecht
267-2	Aberson	Diderik Gideon	56	Ottoland en Neder.	gepens. Ambtenaar
	Aberson	Gerrit Oswald	29	Dordrecht	gepens. Sergeant
	Aberson	Johanna Paulina	19	Onstwedde	zonder
	Aberson	Wilhelmina B M	16	Nieuwe Schans	
	Aberson	Jacoba B M	11	Dalen	
267a	Wolthuis	Albertus Johannes	44	Groningen	Rijksontvanger
	Konings	Geertruida	43	Groningen	zonder
	Wolthuis	Albertus Gerhardus	16	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Wibrand	6	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Willem Frederik	1	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Maria Elisabeth	21	Groningen	
	Wolthuis	Helena Maria	20	Beerta	
	Wolthuis	Alberdina Johanna	18	Dalen	
	Wolthuis	Johanna Wilhelmina	14	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Wubelina Susanna	12	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Geertruida Henderika	10	Oosterhesselen	
	Wolthuis	Regina Louiza	8	Oosterhesselen	
267b	Dijks	Jan	33	Sleen	arbeider
	Alting	Jantien	33	Dalen	
	Dijks	Jakob	2	Dalen	

268	Boers	Geesien, wed	57	Oosterhesselen	lb
	Draaijers	Thie	31	Oosterhesselen	lb
	Draaijers	Hendrik	22	Oosterhesselen	
	Draaijers	Johanna	26	Oosterhesselen	
	Lubbers	Jan	33	Koevorden	werkbode
269-1	Schuring	Jacobus	44	Oosterhesselen	lb
	Kiers	Jantien	53	Dalen	
	Schuring	Harm	8	Oosterhesselen	
	Nijmeijer	Gerhardus	26	Dalen	werkbode
	Schuring	Geesien	17	Oosterhesselen	
269-2	Brink	Berend	45	Oosterhesselen	arbeider
	Luchies	Grietien Jacobs	45	Oosterhesselen	
	Brink	Jan	2	Oosterhesselen	
270-1	Draaijers	Harm	43	Oosterhesselen	Olie molenaar
	Heeling	Roeloffien	33	Oosterhesselen	
	Draaijers	Jan	3	Oosterhesselen	
	Zwiers	Johannes	26	Oosterhesselen	Oliemolenaarsknecht
270-2	Jalving	Roelof	51	Oosterhesselen	lb
	Kiers	Grietien	47	Dalen	
	Jalving	Hendrik	8	Oosterhesselen	
	Jalving	Jan Kiers	4	Oosterhesselen	
	Jalving	Hillechien	17	Oosterhesselen	
	Jalving	Johanna	13	Oosterhesselen	
	Jalving	Alberdina	11	Oosterhesselen	
	Monis	Roelof	23	Havelte	werkbode
273-1	Scheltens	Willem	67	Groningen	predikant
	Scheltens	Schelto	30	Oosterhesselen	zonder
	Scheltens	Lubberdina	33	Oosterhesselen	
	Keen	Aaltien	28	Zweelo	dienstbode

273-2	Klomparends	Jan	47	Emmelkamp	lb
	Vleems	Fennechien	39	Dalen	
	Klomparends	Albert	9	Oosterhesselen	
	Klomparends	Geertien	10	Oosterhesselen	
	Klomparends	Grietien	7	Oosterhesselen	
	Klomparends	Egberdina	4	Oosterhesselen	
	Hilbrands	Willem	23	Oosterhesselen	werkbode
	Vleems	Miena	33	Dalen	werkbode
273a-1	Jalving	Harm	53	Oosterhesselen	lb
	Vonk	Trientien	44	Sleen	
	Jalving	Jan	14	Oosterhesselen	
	Jalving	Johannes	7	Oosterhesselen	
	Jalving	Egbert	4	Oosterhesselen	
	Jalving	Lambert	1	Oosterhesselen	
	Jalving	Grietien	20	Zweelo	
	Jalving	Geertien	10	Oosterhesselen	
273a-2	Lukas	Jantien	65	Oosterhesselen	
274	Rigterink	Hendrik	53	Gramsbergen	schoolonderwijzer
	Meilink	Fennechien	29	Gramsbergen	
	Rigterink	Jan	21	Oosterhesselen	
	Wilting	Aleida	25	Sleen	dienstbode
276	Schoemakers	Jan	64	Oosterhesselen	lb en burgemeester
	Kiers	Hanna	44	Oosterhesselen	
	Schoemakers	Jacob	12	Oosterhesselen	
	Schoemakers	Grietien	17	Oosterhesselen	
	Schoemakers	Egbert	62	Oosterhesselen	timmerman
	Hoving	Jacob	25	Dalen	werkbode

277-1	Schuring	Hendrik	81	Oosterhesselen	lb
	Schuring	Jan	47	Oosterhesselen	lb
	Jalving	Geesien	42	Oosterhesselen	
	Schuring	Hendrik	17	Oosterhesselen	
	Bruins	Jan	24	Oosterhesselen	werkbode
	Nijmeijers	Aaltien	24	Oosterhesselen	werkbode
277-2	Bonkes	Elze Albert	56	Vlagtwedde	rijksambtenaar
	Kollen	Annechien	29	Koevorden	
	Bonkes	Boele	14	Koevorden	
	Bonkes	Gerrit	12	Koevorden	
	Bonkes	Jan	8	Koevorden	
	Bonkes	Frans	3	Koevorden	
	Bonkes	Hendrik	1	Koevorden	
	Bonkes	Albertien	21	Vlagtwedde	
278-1	Kamping	Aaltien	59	Sleen	rentenierster
	Oldenbandringh	Margaretha	25	Oosterhesselen	
278-2	Oldenbandringh	Hendrik	31	Oosterhesselen	lb
	Ottens	Grietien	39	Westerbork	
	Oldenbandringh	Lambert	7	Oosterhesselen	
	Katerberg	Lukas	36	Sleen	werkbode
	Hilbrands	Gerrit	16	Dalen	werkbode
	Nijenbanning	Geesien	32	Oosterhesselen	werkbode
278a	Zwinderman	Grietien	71	Oosterhesselen	lb
	Oldenbanning	Meerten	40	Oosterhesselen	lb
	Oldenbanning	Lamina	28	oosterhesselen	lb
	Oldenbanning	Lambert	72	Oosterhesselen	lb
	Oldenbanning	Grietien	6	Oosterhesselen	lb
	Nijenbanning	Roelof	30	Oosterhesselen	werkbode
	Bloeming	Lambert	14	Oosterhesselen	werkbode
	Jalving	Jantien	28	Zweelo	werkbode

Huisnummering in 1840 Oosterhesselen, noordelijk deel van de toenmalige bebouwing. Op de achtergrond met vage kleuren de topografie van 2020.

279	Kiers	Lucas	41	Oosterhesselen	lb
	Schoemaker	Margreta	33	Oosterhesselen	
	Kiers	Marchien	6	Oosterhesselen	
	Kiers	Jantien	3	Oosterhesselen	
	Kiers	Annechien	1	Oosterhesselen	
	Kiers	Roelof	36	Oosterhesselen	
	Luchies	Albert	26	Oosterhesselen	werkbode
	van der Spoel	Jacob	24	Oosterhesselen	werkbode
	Lubbers	Fennechien	28	Emmelkamp	werkbode
280-1	Warsen	Albert	55	Emmelkamp	kuiper
	Heersing	Roeloffien	45	Zweelo	
	Warsen	Gesian	15	Oosterhesselen	
	Warsen	Hillechien	9	Oosterhesselen	
280-2	Wendels	Derk	56	Dalen	arbeider
	Hendriks	Trientien	58	Dalen	
	Wendels	Hendrik	18	Dalen	
280a	Bijleveld	Egbert Roelofs	60	Gramsbergen	klompenmaker
	Geugies	Jennechien	62	Hardenberg	
281	Zwindermans	Thie	63	Oosterhesselen	lb
	Katerberg	Thie	24	Oosterhesselen	werkbode
	Renting	Gezina	19	Dalen	werkbode
281a	Heersing	Harm	47	Westerbork	lb
	Wessels	Annechien	38	Dalen	
	Heersing	Harm	6	Oosterhesselen	
	Heersing	Lammechien	2	Oosterhesselen	
	Heersing	Jantien	50	Westerbork	
	Kamps	Jans	21	Zweelo	werkbode
	Zuid	Grietien	13	Oosterhesselen	

282	Heijdemans	Jans	74	Anloo	lb
	Meijering	Annechien	69	Anloo	
	Heijdemans	Roelof	37	Rolde	lb
	Wilting	Zwaantien	37	Dalen	
	Heijdemans	Jacob	7	Oosterhesselen	
	Heijdemans	Hendrik	4	Oosterhesselen	
	Heijdemans	Annechien	9	Oosterhesselen	
	Heijdemans	Geesien	1	Oosterhesselen	
	Snijder	Berend	20	Dalen	werkbode
	Timmer	Roeloffien	20	Sleen	werkbode
283	Mensing	Jan Harm	52	Koevorden	lb
	Remmelts	Hendrikkien	37	Oosterhesselen	
	Mensing	Johannes	15		
	Mensing	Gerrit Jan	9		
	Euving	Jan	20	Zweelo	werkbode
	Paping	Willemtien	21	Sleen	
	Kleefmans	Janna	75	Hardenberg	zonder
284	Eising	Harm	78	Emmen	lb
	Hendriks	Albertien	70	Emmen	
	Eising	Egbert	38	Sleen	lb
	Keen	Geesien Jansen	38	Sleen	
	Eising	Harm	14	Zweelo	
	Eising	Jan	9	Zweelo	
	Eising	Hendrikus	1	Oosterhesselen	
	Eising	Albnertien	13	Sleen	
	Eising	Grietien	5	Zweelo	
	Meijering	Geert	27	Emmen	werkbode

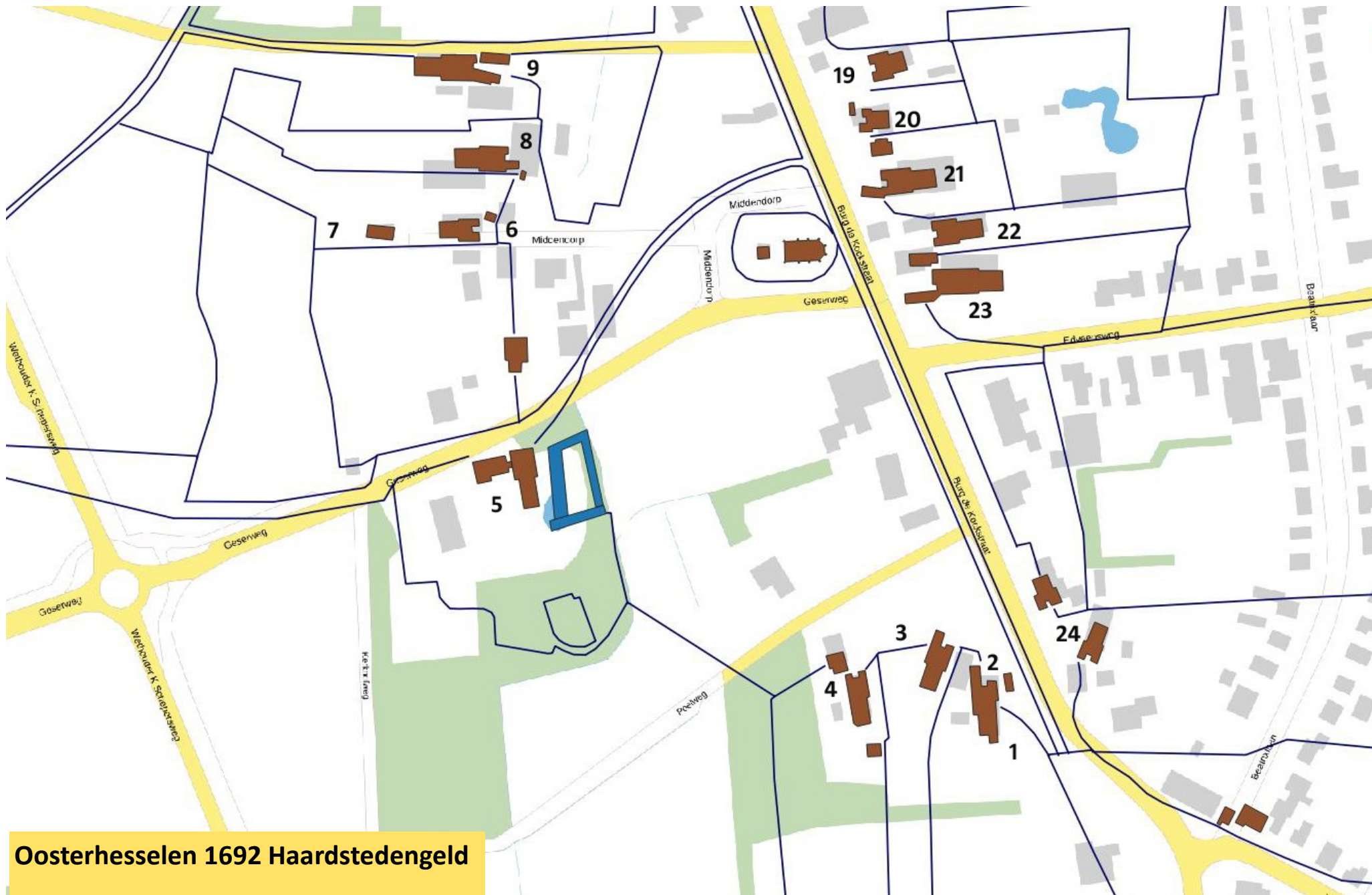

285	Oving	Jan	43	Zweelo	lb
	Schuring	Hendrikkien	34	Zweelo	
	Oving	Jans	8	Zweelo	
	Oving	Roelof	2	Oosterhesselen	
	Oving	Jan Kiers	0	Oosterhesselen	
	Oving	Geesien	12	Zweelo	
	Oving	Jantien	11	Zweelo	
	Oving	Roeloffien	5	Zweelo	
286	Anholts	Willem	75	Koevorden	lb
	Boerkamp	Janna	74	Emmelkamp	
	Anholts	Jan	42	Koevorden	lb
	Gommers	Geertien	40	Koevorden	
	Anholts	Willem	9	Oosterhesselen	
	Anholts	Hendrik	6	Oosterhesselen	
	Anholts	Janna	17	Oosterhesselen	
	Anholts	Albert	30	Koevorden	lb
	Bloeming	Hendrik	25	Oosterhesselen	werkbode
	Harms	Geesien	21	Dalen	werkbode
287	Hendriks	Grietien, wed	70	Oosterhesselen	lb
	Abbing	Hendrik	41	Oosterhesselen	lb
	Abbing	Fennichje	1	Oosterhesselen	
	Abbing	Jan	38	Oosterhesselen	lb
	Meijers	Geesien	33	Oosterhesselen	
	Abbing	Harm	1	Oosterhesselen	
	Zuid	Egbert	21	Westerbork	werkbode
	Kuipers	Lammechien	19	Oosterhesselen	werkbode
	Pad	Janna	13	Sleen	werkbode
	Kleine	Jan Hendriks	27	Hoogeveen	Schaapherder
	Hendriks	Aaltien	72	Oosterhesselen	zonder

288	Hoekman	Willem	53	Oosterhesselen	
	Nijmeijer	Grietien	48	Zweelo	
	Hoekman	Lucas	22	Oosterhesselen	
	Hoekman	Jan	13	Oosterhesselen	
	Hoekman	Jans	6	Oosterhesselen	
	Hoekman	Grietien	15	Oosterhesselen	
	Bloeming	Roeloffien	30	Oosterhesselen	naaister
289	Timmermans	Jan Gerrits	58	Oosterhesselen	timmerman
	Sijbring	Trientien Hendriks	56	Anloo	
	Timmermans	Gerrit Jans	30	Oosterhesselen	timmerman
	Timmermans	Hendrik	17	Oosterhesselen	
	Timmermans	Roeloffien	19	Oosterhesselen	
	Hoeging	Trientien	5	Zweelo	

Oosterhesselen 1840 telde 30 woningen waarin 39 wooneenheden waren. Van de hoofdbewoners, (echtpaar of alleenstaanden) waren 33 geboren in Oosterhesselen, 5 in Zweelo, 5 in Dalen, 3 in Koevorden, 3 in Emmen, 3 in Sleen, 3 in Anloo, 3 in Groningen, 3 in Gramsbergen, 3 in Emmelkamp (Emlicheim), 2 in Westerbork, 1 in Hardenberg, 1 in Rolde en 1 in Vlagtwedde. Ongeveer de helft van de hoofdbewoners kwamen uit Oosterhesselen en de andere helft uit de zeer wijde omgeving. Van de inwonende dienstmeiden en knechten kwam het merendeel uit omliggende plaatsen.

In huis nr. 276 woonde Jan Schoemakers en Hanna Kiers en kinderen. Jan was landbouwer en burgemeester van Oosterhesselen. De functie van burgemeester (maire) was tijdens de Franse overheersing ingevoerd. Voor 1811 was het de Schout die de dagelijkse gang van zaken in zijn Schultambt regelde. Dalen-Oosterhesselen was één schultambt. De functie was tot 1811 vererfbaar en werd uitgevoerd door nazaten van ridderfamilies, dienstmannen van de bisschop van Utrecht. De eerst benoemde burgemeester na 1811 was Jhr. Mr. Jan Leopold van der Wijck, van 1819 tot 1832. Van der Wijck was heer van de Klencke. Jan Schoemakers was burgemeester van 1832 tot 1850. Hij werd opgevolgd door Johannes Petrus Willinge, zoon van de burgemeester van Emmen.

Oosterhesselen 1692 Haardstedengeld
Dorpsdeel ten zuiden van de kerk.

Oosterhesselen haardstedengeld 1692			
volgnr	Naam	bedrijf	guldens
1	Egbert Soebberinge	keuter	1
2	Harmen Eggen (Soebering)	3 peerds boer	3
3	Roelof Soebringe	keuter en herberg	2
4	Harm Seubringe	keuter	1
5	Pastoor Coops	ambt en huishouding	2
6	mr. Jan Coops	koster, schoolm. Keuter	2
7	Steven Berents	keuter	1
8	Jan Schoemaker	keuter en schoenmaker	2
9	Jacob Bloeminge	vol erf en timmerman	5
10	Lambert olden Bandringe	vol erf	4
11	Meerten olden Bandringe	3 peerden	3
12	Jan Kiers	vol erf	4
13	Greete Brouwers	keuterse	1
14	Jacob Hubers (Heebers)	vol erf	4
15	Jacob Eijsinge	vol erf	4
16	Luichien Nije Eijsinge	vol erf	4
17	Jan Nijen Bandringe	4 peerden	4
18	Roelof Nijen Bandringe	4 peerden	4
19	Derk Heebers	2 peerden	2
20	Pieter Wever	keuter en wever	2
21	Willem Geerts	4 peerden	4
22	Jan Sniijders	keuter en snijder	2
23	Egbert Swindermans	4 peerden	4
24	Jan Coops	4 peerden	4

De oudst bekende kaart van Oosterhesselen waarop de gebouwen nog enigszins herkenbaar zijn is een kaart van 1773, uit de Hottinger Atlas. Een detail van die kaart is op pagina 2 als bladvulling te zien. Deze kaart laat echter op een aantal plekken grote verschillen zien met de kadastrale kaart van 1832 die 60 jaar later tot stand is gekomen. Verschillen tot wel 55 meter. Alleen de situatie bij de kruispunten van wegen en enkele belangrijke gebouwen, zoals de kerk en een paar boerderijen langs de hoofdweg, sluiten met de kaart van 1832. Kromme grenzen lijken schetsmatig te zijn aangegeven. De gebouwen zijn alle rechthoekig aangegeven.

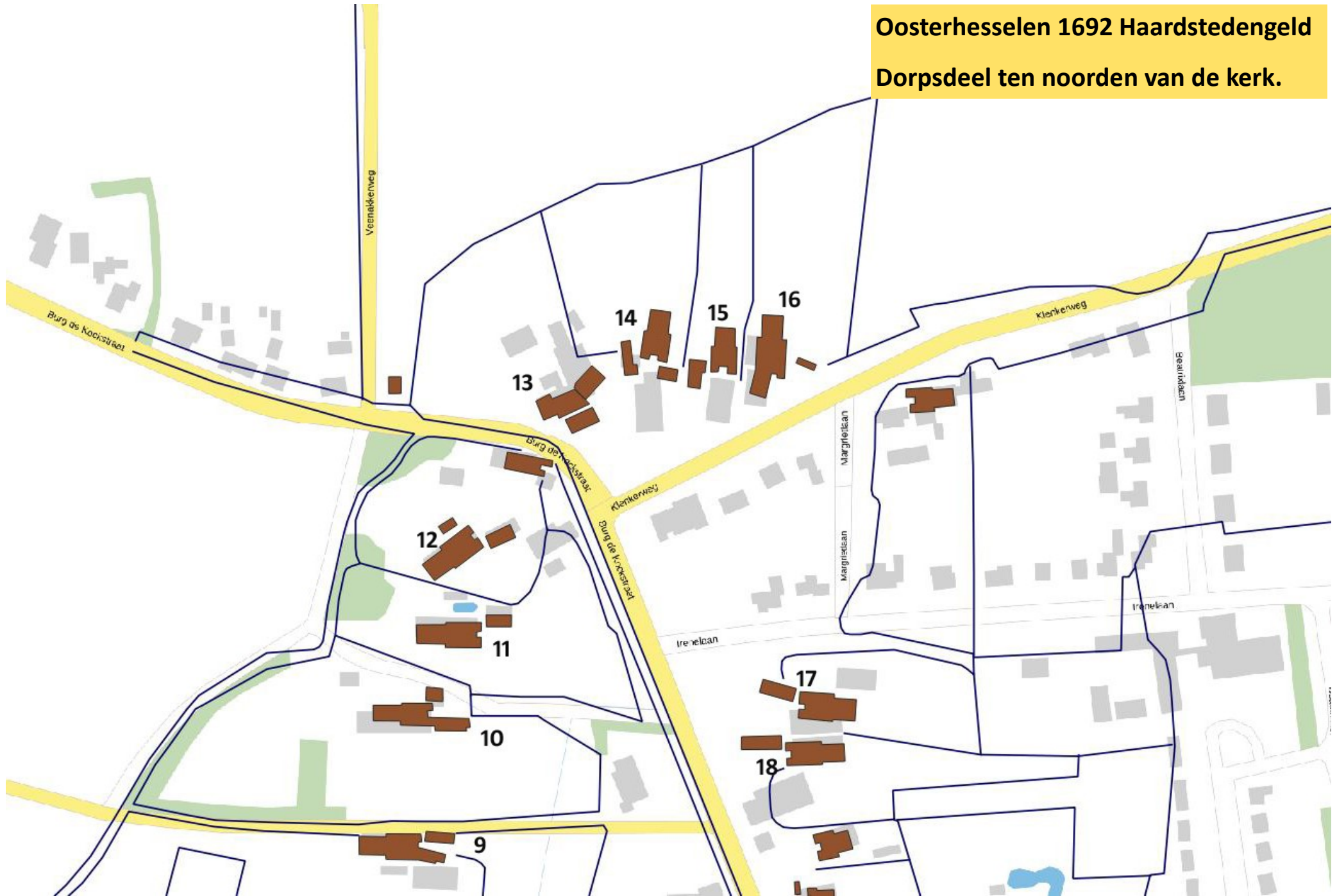
Voor het in kaart brengen van de belaste gebouwen in 1692 is daarom de kadastrale kaart van 1832 gebruikt. Gebouwen die in 1892 kennelijk nog niet aanwezig waren zijn wel afgebeeld, maar niet genummerd.

Volgnummer 7, Steven Berends, is vermoedelijk de boerderij van Hendrick ten Dyke, waarvan de ligging door Redmer Alma bij benadering is bepaald in het perceel westelijk van het nummer 7. Dit gebouw was in 1832 niet meer aanwezig en is ook op de kaart van 1773 niet herkenbaar aangegeven.

De bedrijven van 1692 zijn nog goed herkenbaar in het overzicht van de eigenaren 1832 op pagina 2.

De namen van Jan Meijers ter Klencke en Derck Meijers ter Klencke, die voor 0 gulden zijn aangeslagen zijn buiten beschouwing gelaten.

Oosterhesselen 1692 Haardstedengeld
Dorpsdeel ten noorden van de kerk.

Bezaaide landen 1612 Hesselen	
Namen in lijstvolgorde	mudden
Soeberingh	29
Roeloff in de Weeme	20
Henrick Kiers	3
Henr. Snijder	2
Bloemingh	31
Oldenbandringe	29
Banninge	25
Frederijck Kiers	14,5
Heijne Scheper	3
Hendrick Janssen	5,5
Hebers	25
Herman Schomaker	5
Eijssinge	31
Oldengijmkinge	17
Nijengijmkinge	29
Alb. Schomaker	11
Hebinge	6
Beers (Geerts??)	13
Alb. Smitz	8

Redmer Alma	
nummer	naam in 1617
1	Seubring
2	de Weem, Pastorij
3	Kosterij
4	Hendrick ten Dyke
5	Bloeminge
6	Oldenbannyng
7	Bannyng
8	Kiers
9	Kuipers ??
9	Stegeman ??
10	Hebers
11	Schoemakers
12	Eisinge
13	Olde Jimkinge
14	Neije jimkinge
18	Nyenbandringhe
19	Hebinge
20	Geerts (St. Brigit. Kl)
21	Smits

Redmer Alma heeft in zijn eerder vermelde publicatie een beeld proberen te geven van het Oosterhesselen omstreeks het jaar 1600. Hij heeft gebruik gemaakt van een opgave van gewaardeelde erven uit 1617 en die vergeleken met de vermelde namen uit de zogenaamde Zwolse lijst. Een lijst van de Bisschop van Utrecht waarop de namen staan vermeld per dorp van erven die omstreeks 1450 worden aangeslagen voor het betalen van een belasting. Tien van de vijftien vermelde namen uit die lijst kunnen worden gekoppeld aan de lijst van 1617 van gewaardeelde erven.

Maar er is nog een lijst uit die tijd. Een lijst van bezaaide landen uit 1612. Het is bekend dat de lijsten van bezaaide landen niet zijn opgemaakt in volgorde van de looproute van de belastinggaarder omdat in deze lijst ook bezaaide landen kunnen voorkomen van uitwonende eigenaren. Grasvellige (braakliggende) bedrijven komen ook niet in die lijst voor. De lijst van bezaaide landen heb ik naast de lijst van 1617 geplaatst. Overeenkomstige of bijna overeenkomstige namen staan op dezelfde regel. De overige geplaatste namen in de tabel van bezaaide landen zijn niet zeker wat de overeenkomst betreft met het erf op dezelfde regel van de lijst 1617.

De lijst van 1617 bevat ook namen van erven die voor 1832 al zijn verdwenen zoals Olde Jymkinge en Nije Jymkinge. Verder Bantinge, Homeringe en Bomers. De laatste drie staan niet vermeld in de tabel van bezaaide landen, zodat deze erven al voor 1600 moeten zijn verdwenen. De mogelijke ligging wordt door Redmer Alma in zijn publicatie aangegeven.

Resteert nu nog de lijst van 1450 met de namen van erven en hun ligging ten opzichte van de gebouwen van 1832.

Op de volgende pagina de lijst van belastingplichtigen omstreeks 1450 en de kaart waarop de ligging is aangegeven, inclusief de kerk, de pastorie en de kosterij. Opvallend is het erve Sodebrynck. (Seubring) Ruim 200 meter ten zuiden van de kerk, eenzaam gelegen. Oosterhesselen wordt pas in 1335 vermeld als een apart kerspel, samen met Gees, Zwinderen en de Klencke. Daarvoor gingen de bewoners in Zweelo ter kerke. Omdat Seubring later ook vermeld wordt als herberg, is het aannemelijk dat dit erf geen oorspronkelijk Saksisch erf is, maar is ontstaan nadat Oosterhesselen een eigen kerk heeft gekregen. Een rustpunt voor reizigers die vanaf Dalen naar midden Drenthe trokken. Voor het overige lijkt Oosterhesselen een Saksische nederzetting te zijn gebleven waar geen gebouwen zijn verrezen op in leen uitgegeven gronden door de Bisschop van Utrecht. Die Bisschop heeft kennelijk ook weinig grip gehad op het doen en laten van de Hesseliers. De Heren van de Klencke waren dienstman van de bisschop, maar hadden geen bijzondere rechten binnen de gemeenschap van de Hesseliers.

Oosterhessellen

Item Albert Wolmerynck 2 s.	14
Item Evert van Zwynre 1 s.	9
Item Wernse Hebynghe 2 s.	19
Item Bernt Ebyghe 2 s.	10
Item Aloef Homerynghe 2 s.	16
Item Frederyck Bannerynghe 2 s.	6
Item Hinryck Bannyinghe 2 s.	7
Item Evert Ebyghe 2 s.	8
Item Hinryck ten Dike 1 s.	4
Item Roloff Schuryng 2 r. ende dat ander sal betalen Ludeloff Heppinghe	5
Item Rolef Banrynghe 2 s.	18
Item Item [!] Bantinghe 1 s. rest. 1 s.	15
Item Jan Gibbykyinghe 1 s.	13
Item Sodebrynk 2 s.	1

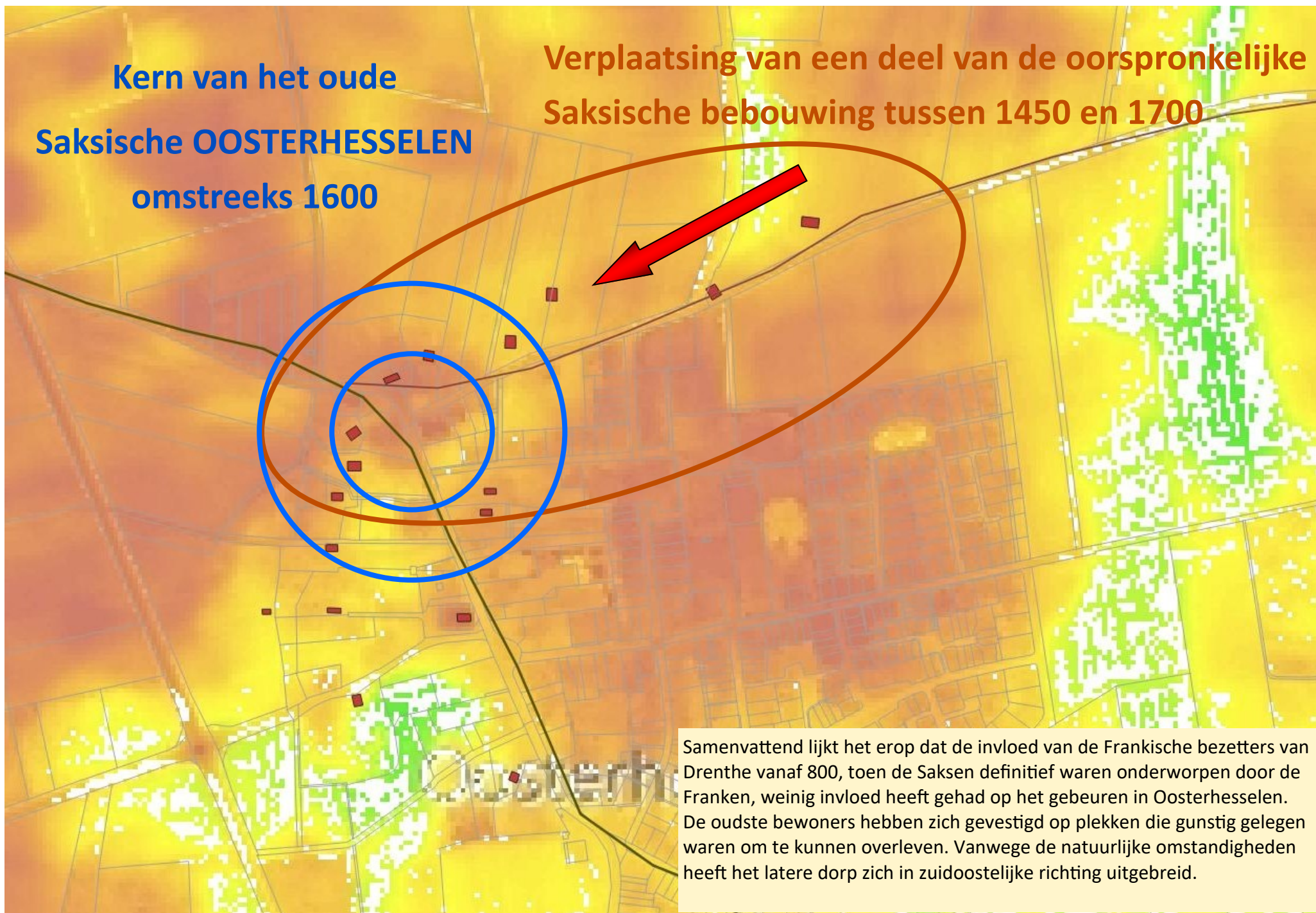
Hier boven de Zwolse lijst van 1450 met de veertien namen van de belaste erven in Oosterhessellen. De volgnummers achter de namen komen niet in die lijst voor, maar zijn door mij toegevoegd als verwijzing naar de kaart die Redmer Alma in zijn publicatie heeft vermeld. Rechts een kaart van Oosterhessellen met de kadastrale grenzen van 2020 en als achtergrond de aktuele hoogtekaart. De plaats waar de gebouwen van 1450 zeer waarschijnlijk hebben gestaan is aangegeven met ernaast het nummer dat correspondeert met het nummer achter de naam op de lijst. Het gebied rondom de Pastorie ligt in een relatieve laagte en uit de kaart blijkt duidelijk waarom het oude Oosterhessellen zich voornamelijk in het noordwesten heeft ontwikkeld.

Kern van het oude
Saksische OOSTERHESSELEN
omstreeks 1600

Verplaatsing van een deel van de oorspronkelijke
Saksische bebouwing tussen 1450 en 1700

Samenvattend lijkt het erop dat de invloed van de Frankische bezetters van Drenthe vanaf 800, toen de Saksen definitief waren onderworpen door de Franken, weinig invloed heeft gehad op het gebeuren in Oosterhesselen. De oudste bewoners hebben zich gevestigd op plekken die gunstig gelegen waren om te kunnen overleven. Vanwege de natuurlijke omstandigheden heeft het latere dorp zich in zuidoostelijke richting uitgebreid.